

TOHLE JE
ORGANIZACE SPOJENÝCH
NÁRODŮ
TOHLE JE

DANIELA CHVÁTALOVÁ

Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání tří klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO a EU.

 studentsummit.cz

 [instagram.com/praguestudentsummit](https://www.instagram.com/praguestudentsummit)

 summit@amo.cz

 twitter.com/studentsummit

 [facebook.com/studentsummit](https://www.facebook.com/studentsummit)

 [youtube.com/studentsummit](https://www.youtube.com/studentsummit)

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu avzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

Daniela Chvátalová

Autorka je spolupracovnicí Asociace pro mezinárodní otázky a členkou přípravného týmu Pražského studentského summitu.

Autor: Daniela Chvátalová

Imprimatur: Matěj Nárožný

Jazyková úprava: Petra Hubatková

Sazba: Petra Hubatková

Grafická úprava: Jaroslav Kopřiva

**Vydala Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)
pro potřeby XXIV. ročníku Pražského studentského
summitu.**

© AMO 2018

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 813 460, e-mail: summit@amo.cz

IČ : 65 99 95 33

www.amo.cz

www.studentsummit.cz

1 Organizace spojených národů — 3

1. 1 Historický kontext — 3

1. 2 Obecné informace — 3

1. 2 Orgány — 3

Rada bezpečnosti (UNSC) — 4

2. 1 Hlasování v Radě bezpečnosti — 5

Seznam použitých zdrojů — 6

1 Organizace spojených národů¹

1. 1 Historický kontext

Termín „Spojené národy“ byl poprvé použit v Deklaraci Spojených národů 1. ledna 1942. V této deklaraci se 26 států zavázalo společnými silami bojovat proti hitlerovskému Německu a jeho spojencům během druhé světové války.² Do vypuknutí druhé světové války se o světový mír a jeho udržování měla starat Společnost národů, k jejímuž zřízení došlo v reakci na vypuknutí první světové války. V souvislosti s druhou světovou válkou, které nedokázala zabránit, však ukončila svou činnost.

V roce 1945 proběhla Konference Spojených národů v San Franciscu ve Spojených státech amerických, kde se sešlo 50 zástupců různých zemí světa. Během této konference došlo k vy-

tvoření Charty OSN neboli zakládající listiny Organizace spojených národů. Charta byla podepsána 26. června 1945 zástupci celkem 50 zemí, přičemž Polsko připojilo svůj podpis o rok později. Mezi státy zakládajícími OSN bylo taktéž Československo, přičemž Chartu OSN podepisoval tehdejší ministr zahraničních věcí Jan Masaryk.³

Organizace spojených národů oficiálně vznikla 24. října 1945, kdy došlo k ratifikaci Charty OSN státy jako je Francie, Čína, tehdejší Sovětský svaz, Spojené státy americké, Spojené království a většinou signatářských států. V současnosti je 24. říjen každoročně oslavován jako Den Spojených národů.⁴

1. 2 Obecné informace

V současnosti Organizace spojených národů sdružuje celkem 193 států. Hlavním sídlem OSN je New York, přičemž sídlo nalezneme taktéž ve Vídni, v Nairobi a v Ženevě.

Nahlédneme-li do zakládacího dokumentu Organizace spojených národů – Charty OSN – dozvíme se více o cílech organizace. Mezi hlavní cíle OSN patří udržování mezinárodního míru a bezpečnosti, k čemuž může přijímat různá kolektivní opatření. Mezi další cíle spadá snaha rozvíjet mezi národy přátelské vztahy, založené na úctě k zásadě rovnoprávnosti a sebeurčení národů. Státy by měly v rámci uskutečňování cílů Charty OSN spolupracovat s ostatními členy mezinárodního společenství a řešit mezinárodní problémy hospodářského, sociálního, kulturního nebo humanitárního rázu pokojnými pro-

Ratifikace znamená dání konečného souhlasu s mezinárodní smlouvou.

Signatář je ten stát, který podepsal mezinárodní smlouvu.

Kolektivní opatření jsou opatření koordinována více státy současně.

Zásada rovnoprávnosti znamená, že všechny členské státy OSN jsou si rovny bez ohledu na jejich geografickou polohu, počet obyvatel, rozlohu či jiné aspekty.

Zásadou sebeurčení národů se rozumí právo každého národa svobodně rozhodovat o své nezávislosti a o svém hospodářském, společenském a kulturním rozvoji.

středky tak, aby nedošlo k narušení mezinárodního míru a bezpečnosti či spravedlnosti.

1. 2 Orgány

Hlavními orgány Organizace spojených národů jsou:

- Valné shromáždění
- Rada bezpečnosti
- Hospodářská a sociální rada
- Poručenská rada
- Mezinárodní soudní dvůr
- Sekretariát

Valné shromáždění je jediným orgánem OSN, ve kterém jsou

zastoupeny všechny členské státy. Tomuto orgánu náleží k projednání veškerá témata, která jsou zmíněna v Chartě či se týkají pravomocí a funkcí orgánů Chartou stanovených. V případě, že se určitému tématu věnuje Rada bezpečnosti, není Valné shromáždění oprávněno v dané věci bez svolení Rady bezpečnosti přijímat doporučení. Dokumenty, které Valné shromáždění přijímá, však nejsou právně závazné a mají pouze doporučující charakter. V praxi to tedy znamená, že by se státy měly přijatými

dokumenty řídit, nicméně nemohou být k jejich plnění donuceny žádnými prostředky.

Hospodářská a sociální ráda (Economic and Social Council, ECOSOC) je orgán, který podporuje kooperaci mezi státy v oblasti hospodářství a sociální politiky.⁵ Úkolem Poručenské rady bylo především napomáhat osamostatňování závislých území, která neměla vlastní samosprávu.⁶ Formálně ukončila svou

činnost v roce 1994.⁷ Mezinárodní soudní dvůr (International Court of Justice, ICJ) je hlavním soudním orgánem OSN a sídlí v Haagu. Do jeho pravomoci spadají rozhodování sporů týkajících se mezinárodního práva mezi státy.⁸ Sekretariát OSN je orgán, který se stará o správu programů a činností organizace. Poskytuje servis ostatním orgánům a podílí se na běžných úkolech týkajících se chodu organizace.⁹

Rada bezpečnosti (UNSC)

Rada bezpečnosti je jedním z šesti hlavních orgánů Organizace spojených národů, funguje od roku 1945. Jejím hlavním úkolem je udržování mezinárodního míru a bezpečnosti.

Rada bezpečnosti se skládá z celkem 15 členských států. Rozlišujeme stálé a nestálé členy, přičemž stálých členů je celkem 5 a nestálých členů je 10. Mezi stálé členy řadíme Čínu, Francii, Ruskou federaci, Spojené státy americké a Spojené království. Nestálí členové jsou voleni Valným shromážděním na dva roky. Při volbě je brán zřetel k aktivitám kandidátských zemí, které vedou k zachování mezinárodního míru a bezpečnosti, neméně důležité jsou při volbě Valným shromážděním také geografické předpoklady.

Při volbě nestálých členů Rady bezpečnosti dochází k vyběrávání států na základě rotačního mechanismu:¹⁰

- **Afrika** – 3 státy
- **Skupina Asie a malé ostrovní rozvojové státy** – 2 státy
- **Latinskoamerické a Karibské státy** – 2 státy
- **Západoevropské a další státy** – 2 státy
- **Východní Evropa** – 1 stát

Rada bezpečnosti je oprávněna vést šetření o každém sporu či situaci, která by mohla vést k mezinárodním třenicím nebo vyvolat mezinárodní spor.¹¹ V praxi to znamená, že Rada bezpečnosti projednává určitou situaci a následně rozhodne o tom, zda daná situace může být hrozbou pro mezinárodní mír. Na takové situace může tento orgán upozornit kterýkoliv člen Rady bezpečnosti či Valného shromáždění.

Rada bezpečnosti v takovém případě přihlíží nejprve k jakémukoliv opatření směřujícímu k vyřešení zmíněné situace nebo sporu, které bylo již stranami v minulosti přijato.

V případě, že nedojde k vyřešení situace mírovými prostředky na základě dohody mezi dotčenými státy, může Rada bezpečnosti učinit opatření, která považuje za nutná nebo žádoucí. Rada bezpečnosti může rozhodnout o tom, jakých prostředků nezahrnujících ozbrojenou sílu má být k řešení konfliktu užito a současně může vyzvat členské státy Organizace spojených národů, aby tato opatření samy provedly. Konkrétně se jedná například o úplné či částečné přerušování obchodních styků, spojení železničních, námořních, leteckých, poštovních, telegrafních, rádiových a jiných. Může taktéž rozhodnout

Stálí členové Rady bezpečnosti	Čína	
	Francie	
	Ruská federace	
	Spojené království	
	Spojené státy	
Nestálí členové Rady bezpečnosti	Do roku 2018	Do roku 2019
	Bolívie	Pobřeží slonoviny
	Etiopie	Rovníková Guinea
	Nizozemsko	Kuvajt
	Kazachstán	Peru
	Švédsko	Polsko

Tab. 1: Aktuální členové Rady bezpečnosti¹⁴

o přerušení diplomatických styků. Stát, vůči kterému by bylo užito takového opatření, se může dočasně ocitnout v izolaci. Cílem těchto opatření je donutit stát, aby upustil od konání, které může být hrozbou pro mezinárodní mír.

V případě, že Rada bezpečnosti dojde k závěru, že výše zmíněná opatření nebyla účinná, může přistoupit k podniknutí akcí (blokády atd.) leteckými, námořními nebo pozemními silami.

2. 1 Hlasování v Radě bezpečnosti

Hlasování v Radě bezpečnosti je upraveno čl. 27 Charty OSN. Je stanoveno, že každý člen Rady bezpečnosti má jeden hlas. O procedurálních otázkách rozhoduje Rada bezpečnosti kladnými hlasy devíti členů. O všech ostatních věcech rozhoduje Rada bezpečnosti kladnými hlasy devíti členů včetně hlasů všech stálých členů, rozumí se však, že se při rozhodování podle kapitoly VI věnující se pokojnému řešení sporů a podle odstavce 3 článku 52 strana ve sporu zdrží hlasování.¹²

Stálé členské státy Rady bezpečnosti disponují právem veta, kterým mohou znemožnit přijetí rezoluce. Toto právo nemůže

Pro účely konání mezinárodních mírových akcí Radou bezpečnosti se všechny členské státy Organizace spojených národů zavazují, že na základě zvláštní dohody či dohod poskytnou ozbrojené síly, pomoc a služby vedoucí k zajištění mezinárodního míru. Současně to také znamená, že členské státy OSN jsou povinny umožnit ozbrojeným jednotkám OSN tzv. právo průchodu.

být využito při hlasování o procedurálních otázkách. V případě, že se některý z pěti stálých členů Rady bezpečnosti hlasování zdrží nebo se hlasování neúčastní, nebrání to přijetí návrhu rezoluce.

V minulých letech bylo práva veta využito státy za účelem prosazování jejich národních zájmů či zahraniční politiky. Od roku 1946, kdy Sovětský svaz poprvé využil práva veta, bylo tohoto práva využito více než 270krát. Během studené války využíval práva veta nejvíce Sovětský svaz, po něm následovaly Spojené státy.¹³

Seznam použitých zdrojů

- 1 Základní informace týkající se existence a fungování Organizace spojených národů byly převzaty z Charty OSN. Charta Organizace spojených národů [online]. [cit. 2016-08-14]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/charta-organizace-spojonych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>
- 2 History of the United Nations. United Nations [online]. [cit. 2016-08-14]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sections/history/history-united-nations/index.html>
- 3 Česká republika a OSN. Ministerstvo zahraničních věcí ČR [online]. [cit. 2016-08-14]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/un.newyork/cz/ceska_republika_a_osn_1/index.html
- 4 Historie OSN. OSN Česká republika [online]. [cit. 2016-08-14]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/osn/historie/>
- 5 Hospodářská a sociální rada OSN (ECOSOC): Ministerstvo zahraničních věcí [online]. [cit. 2016-09-15]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_mezinarodnich_organizacich/osn/uvod_do_osn/hospodarska_a_socialni_rada_osn_ecosoc.html
- 6 Poručenská rada: OSN Praha [online]. [cit. 2016-09-15]. Dostupné z: <http://www2.osn.cz/system-osn/organizacni-struktura/?i=188>
- 7 Poručenská rada: OSN Česká republika [online]. [cit. 2016-09-15]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/osn/clenstvi/porucenska-rada/>
- 8 Mezinárodní soudní dvůr (ICJ): Ministerstvo zahraničních věcí [online]. [cit. 2016-09-15]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/cr_v_mezinarodnich_organizacich/osn/uvod_do_osn/mezinarodni_soudni_dvur_icj.html
- 9 Sekretariát OSN: OSN Praha [online]. [cit. 2016-09-15]. Dostupné z: <http://www2.osn.cz/system-osn/sekretariat-osn/>
- 10 President of the General Assembly. UNelections.org [online]. [cit. 2016-08-14]. Dostupné z: <http://www.unelections.org/?q=node/27>
- 11 Charta Organizace spojených národů [online]. [cit. 2016-08-14]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/charta-organizace-spojonych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>
- 12 Voting System and Records: The United Nations Security Council [online]. [cit. 2016-08-25]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sc/meetings/voting.shtml>
- 13 The Veto: Security Council Report [online]. [cit. 2016-08-25]. Dostupné z: http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D-27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/research_report_3_the_veto_2015.pdf
- 14 Members of the United Nations Security Council. United Nations [online]. [cit. 2016-08-14]. Dostupné z: <http://www.un.org/en/sc/members/>

tohle je generální partner

tohle jsou TOP partneři

tohle jsou partneři

tohle jsou podporovatelé

tohle jsou mediální partneři

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

RESPEKT